

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lipca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący)

SSN Adam Redzik

SSN Maria Szczepaniec (sprawozdawca)

w sprawie z protestu wyborczego J. D. i innych
przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
przy udziale Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej, Okręgowej Komisji
Wyborczej nr [...] w W., Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w K.
i Prokuratora Generalnego,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 29 lipca 2020 r.,

wyraża opinię, że:

- 1. zarzuty podniesione w protestach J. D., I. M., M. S.-P., E. W.-
C. i S. C. są niezasadne;**
- 2. zarzuty podniesione w protestach M. C., M. P. i B. Ś. są
zasadne, ale nie miały wpływu na wynik wyborów.**

UZASADNIENIE

Protest wyborczy przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej
(dalej: Prezydent RP), w związku z nedoręczeniem pakietu wyborczego
na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na piśmie wnieśli:

1. J. D. (15 lipca 2020 r.) zarzucając naruszenie art. 2 ust. 1 oraz art. 5 ust. 1
ustawy z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów

powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979, dalej: u.wyb.2020) poprzez nedoręczenie wyborcy uprawnionemu do głosowania pakietu wyborczego, co doprowadziło do naruszenia art. 287 w zw. z art. 10 § 1 pkt 1 k.wyb. oraz art. 62 ust. 1 w zw. z art. 127 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (dalej: Konstytucja RP);

2. I. M. (15 lipca 2020 r.); zarzucając niedostarczenie pakietu w terminie (14 lipca 2020 r.), a pakietu na 28 czerwca 2020 r. w ogóle, co uniemożliwiło jej głosowanie;
3. M. P. (14 lipca 2020 r.) zarzucając naruszenie art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 poprzez nedoręczenie jej pakietu wyborczego w terminie umożliwiającym oddanie głosu, co doprowadziło do pozbawienia jej możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego;
4. B. Ś. (16 lipca 2020 r.); zarzucając naruszenie art. 2 ust. 1 oraz art. 5 ust.1 u.wyb.2020 poprzez nedoręczenie wyborcy uprawnionemu do głosowania pakietu wyborczego, co doprowadziło do naruszenia art. 287 w zw. z art. 10 § 1 pkt 1 k.wyb. oraz art. 62 ust. 1 w zw. z art. 127 ust. 1 Konstytucji RP;
5. M. S.-P. (16 lipca 2020 r.); zarzucając naruszenie art. 2 ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 1 oraz art. 5 ust. 1 u.wyb.2020, co doprowadziło do naruszenia art. 287 w zw. z art. 10 § 1 pkt 1 k.wyb. oraz art. 62 ust. 1 w zw. z art. 127 ust. 1 Konstytucji RP;
6. M. C. (16 lipca 2020 r.); zarzucając naruszenie art. 5 ust. 1 u.wyb.2020 poprzez nedoręczenie mu pakietu wyborczego, co doprowadziło do pozbawienia go możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego;
7. E. W.-C. (15 lipca 2020 r.); zarzucając naruszenie art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 poprzez nedoręczenie jej pakietu wyborczego, co doprowadziło do pozbawienia jej możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego;
8. S. C. (15 lipca 2020 r.); zarzucając naruszenie art. 6 ust. 2 u.wyb.2020 poprzez nedoręczenie jej pakietu wyborczego, co doprowadziło do pozbawienia jej

możliwości skorzystania z gwarantowanego w Konstytucji RP czynnego prawa wyborczego

(dalej: Wnoszący protesty).

W odniesieniu do protestu wyborczego J. D. Prokurator Generalny i Państwowa Komisja Wyborcza (dalej: PKW), w swoich stanowiskach wniosli o pozostawienie go bez dalszego biegu. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. poinformował, że w tym samym dniu, w którym J. D. wystąpił o pakiet wyborczy w wyborach korespondencyjnych, wskutek złożenia przez siebie wniosku o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania, odebrał takie zaświadczenie z Urzędu Dzielnicy [...] m. W., co poświadczył własnoręcznym podpisem. Z uwagi na powyższą okoliczność Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. w swoim stanowisku wskazał, iż protest wyborczy J. D. jest bezzasadny. Sąd Najwyższy doręcza odpis postanowienia w niniejszej sprawie wraz uzasadnieniem Prokuratorowi Generalnemu, celem rozważenia podjęcia odpowiednich działań wobec J. D. w związku z ujawnionymi w toku postępowania okolicznościami.

W odniesieniu do protestu I. M., Prokurator Generalny wnioskował o pozostawienie protestu bez dalszego biegu, a PKW wskazała, że odniesienie się do zarzutu wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego, do czego PKW nie jest uprawniona. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. wskazał, że protest wyborczy jest bezprzedmiotowy, gdyż pakiet wyborczy na I turę głosowania dostarczono do skrzynki I. M. 22 czerwca o godz. 17:03, a na II turę głosowania 6 lipca 2020 r. o godz. 12:20, na dowód czego załączył kserokopię pisma Dyrektora Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta C. z 22 lipca 2020 r. (...).

W przypadku protestu M. P., Prokurator Generalny wnioskował o pozostawienie go bez dalszego biegu, a PKW wyraziła opinię, że zarzuty protestu są bezzasadne. Okręgowa Komisja Wyborcza we W., prawidłowo zawiadomiona, nie zajęła stanowiska w sprawie.

W odniesieniu do protestu wyborczego B. Ś. Prokurator Generalny wnioskował o pozostawienie go bez dalszego biegu, a PKW wskazała, że odniesienie się do zarzutu wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na

jego podstawie stanu faktycznego, do czego PKW nie jest uprawniona. Z kolei Okręgowa Komisja Wyborcza w K. wniosła o oddalenie protestu wyborczego B. Ś.

W przypadku protestu M. S.-P. Prokurator Generalny wniosł o pozostawienie protestu wyborczego bez dalszego biegu, PKW prawidłowo zawiadomiona, nie zajęła stanowiska w sprawie. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w W. wniosł o pozostawienie protestu bez dalszego biegu. W swoim stanowisku zwrócił uwagę, że M. S.-P. zgłoszenia dokonała jako osoba podlegająca izolacji – w zgłoszeniu zamiaru głosowania korespondencyjnego oświadczyła, iż jest i będzie przebywać w dniu wyborów na kwarantannie, w izolacji lub izolacji w warunkach domowych. W ustawie z 2 czerwca 2020 r. (u.wyb.2020) oraz rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 12 czerwca 2020 r. w sprawie przesyłek w głosowaniu korespondencyjnym (Dz.U. 2020, poz. 1037, dalej: rozporządzenie) ustalony został szczególnie tryb dostarczania pakietów wyborczych dla wyborców pozostających w izolacji. W przypadku zgłoszenia głosowania korespondencyjnego przez wyborcę nieobjętego kwarantanną doręczenie pakietu wyborczego przesłanego za pośrednictwem operatora wyznaczonego dokonywane jest przez zespół złożony z co najmniej dwóch pracowników operatora wyznaczonego bezpośrednio do oddawczej skrzynki pocztowej wyborcy. Po doręczeniu pakietu do skrzynki za pakiet odpowiada użytkownik skrzynki. Natomiast w przypadku wyborcy, który podlega w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, otrzymuje on pakiet wyborczy do drzwi lokalu, którego adres został wskazany w tym zgłoszeniu. Przekazując pakiet wyborczy operator zawiadamia wyborcę o przybyciu oraz umieszcza pakiet wyborczy przy drzwiach, oczekując na jego odbiór nie dłużej niż 3 minuty. Jeżeli pakiet wyborczy nie został odebrany przez wyborcę od operatora wyznaczonego, operator wyznaczony zabiera pakiet wyborczy i odnotowuje na karcie doręczeń datę podjętej próby doręczenia pakietu wyborczego i przyczynę jego niedoręczenia (zob. § 3 rozporządzenia). Operator podjął próbę dostarczenia Wnoszącej protest pakietu wyborczego 22 czerwca 2020 r., ale pakiet nie został doręczony bowiem „nikt nie wyszedł”, co wynika z notatki sporządzonej na wykazie doręczeń, 28 czerwca 2020 r. tj. w dniu głosowania, przesyłka (pakiet wyborczy) została przekazana do obwodu głosowania.

W przypadku protestu M. C. Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie go bez dalszego biegu, a PKW wskazała, że odniesienie się do zarzutu wymagałoby przeprowadzenia postępowania dowodowego i ustalenia na jego podstawie stanu faktycznego, do czego PKW nie jest uprawniona. Okręgowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. wniosła o uznanie protestu za bezzasadny, a Urząd Miasta [...] W. poinformował, że pakiet został przekazany Poczcie P. do doręczenia Wnoszącemu protest.

W odniesieniu do protestów wyborczych E. W.-C. i S. C., Prokurator Generalny wniósł o pozostawienie ich bez dalszego biegu, a PKW prawidłowo zawiadomiona, nie zajęła stanowiska w sprawie. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. wskazał, że protesty te są bezprzedmiotowe, gdyż pakiet wyborczy dla E. W.-C. został dostarczony pod wskazany adres 7 lipca 2020 r. o godz. 9:35, a dla S. C. 7 lipca 2020 r. o godz. 9:34, na dowód czego załączył do swojego stanowiska kserokopię pisma Pierwszego Wiceprezydenta Miasta K. z 27 lipca 2020 r. (... – ten sam znak dla obojga Wnoszących protest).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 129 ust. 2 Konstytucji RP wyborcy przysługuje prawo zgłoszenia do Sądu Najwyższego protestu przeciwko ważności wyboru Prezydenta RP na zasadach określonych w ustawie. W przypadku wyborów, których dotyczy protest, jest to ustawa z dnia 2 czerwca 2020 r. o szczególnych zasadach organizacji wyborów powszechnych na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych w 2020 r. z możliwością głosowania korespondencyjnego (Dz.U. 2020, poz. 979; dalej: u.wyb.2020). Ustawa ta określa zasady i tryb organizacji wyborów Prezydenta RP zarządzonych w czerwcu 2020 r., w związku z ogłoszonym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii. W zakresie nieuregulowanym w tej ustawie, zgodnie z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu wyborczego (dalej: k.wyb.).

Zgodnie z art. 15 ust. 2 u.w.2020, protest przeciwko wyborowi Prezydenta RP wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego nie później niż w ciągu 3 dni od dnia podania wyniku wyborów do publicznej wiadomości przez PKW.

Zasady te określono w art. 82 i art. 83 k.wyb. oraz – w odniesieniu do wyborów Prezydenta RP – w przepisach szczególnych art. 321-323 k.wyb.

Zgodnie z art. 82 § 1 k.wyb., przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu:

- 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub
- 2) naruszenia przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wymagania formalne protestu określono w art. 321 k.wyb. Zgodnie z art. 321 § 3 k.wyb. Wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Z protestów wyborczych M. P., B. Ś. i M. C. wynika, że prawidłowo zgłosili oni zamiar głosowania korespondencyjnego, a mimo to nie otrzymali określonego przepisami pakietu wyborczego, co uniemożliwiło im wzięcie udziału w wyborach poprzez oddanie ważnego głosu. Czyni to analizowane protesty zasadne, gdyż w ten sposób naruszono konstytucyjnie i ustawowo zagwarantowane czynne prawo wyborcze obywatela (art. 10 k.wyb.). Kwestia ta jest uregulowana w art. 5 ust. 1 u.wyb.2020, zgodnie z którym: „Wyborca, który zgłosił zamiar głosowania korespondencyjnego w kraju, otrzymuje z urzędu gminy, nie później niż 5 dni przed dniem wyborów, pakiet wyborczy. Wyborca podlegający w dniu głosowania obowiązkowej kwarantannie, izolacji lub izolacji w warunkach domowych, który zamiar głosowania korespondencyjnego zgłosił w okresie od 12 dnia przed dniem wyborów, otrzymuje pakiet wyborczy nie później niż 2 dni przed dniem wyborów”. Należy jednak uznać, że nie wykazano, iż te przypadki naruszenia prawa wyborczego miały wpływ na ostateczny wynik wyborów, w sytuacji gdy różnica głosów pomiędzy kandydatami wyniosła 422 385. W przypadku M. C. – oświadczył on, że nie otrzymał pakietu wyborczego, zaś Okręgowa Komisja Wyborcza nr [...] w W. oraz Urząd Miasta [...] W. nie były w stanie potwierdzić, że pakiet ten odebrał, a jedynie, że został przygotowany i nadany. W przypadku M. P. i B. Ś. doszło do sytuacji, która – mimo iż była zgodna z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej,

co potwierdza pismo PKW z 5 czerwca 2020 r., znak [...] – to mogła istotnie utrudnić wyborcom skorzystanie z czynnego prawa wyborczego. Chodzi tu o przyjęcie, że nie istnieje możliwość wysyłki pakietu wyborczego poza obszar gminy innej niż ta, na terenie której dana osoba była w spisie wyborców. Ograniczenie, polegające na tym, że wskazywany w zgłoszeniu chęci głosowania korespondencyjnego adres, na który ma być wysłany pakiet wyborczy, musi być adresem z obszaru gminy, w której wyborca jest wpisany do spisu wyborców, w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, nie znajduje podstawy w ustawie. Treść art. 5 u.wyb.2020 nie stanowiła podstawy do wprowadzenia takich ograniczeń wobec ww. Wnoszących protesty, a ograniczenia praw obywatelskich mogą być ustanawiane tylko w ustawie (zob. art. 31 ust. 3 Konstytucji RP). Tym samym doszło do naruszenia art. 5 u.wyb.2020.

W przypadku protestu J. D. należy zauważyć, że w tym samym dniu, w którym wystąpił o pakiet wyborczy w wyborach korespondencyjnych, wskutek złożenia przez siebie wniosku o wydanie zaświadczenia o prawie do głosowania, odebrał takie zaświadczenie z Urzędu Dzielnicy [...]. m.[...]. W., co poświadczył własnoręcznym podpisem. Tym samym pakiet wyborczy nie mógł mu zostać doręczony.

W odniesieniu do protestu I. M., jako że w toku postępowania ujawniono, iż pakiet wyborczy dostarczono do skrzynki Wnoszącej Protest, I. M. nie została pozbawiona możliwości głosowania, a tym samym praw wyborczych.

Protest M. S.-P. dotyczy nieotrzymania określonego przepisami pakietu wyborczego wyłącznie w I turze. W świetle okoliczności ujawnionych w toku niniejszego postępowania, M. S.-P. nie została pozbawiona możliwości głosowania, a tym samym praw wyborczych.

Protesty E. W.-C. i S. C. dotyczą nieotrzymania określonego przepisami pakietu wyborczego wyłącznie w II turze. Z uwagi na okoliczności ujawnione w toku postępowania, E. W.-C. i S. C. nie zostali pozbawieni możliwości głosowania, a tym samym praw wyborczych.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 323 § 1 i 2 k.wyb. w zw. z art. 1 ust. 2 u.wyb.2020 Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

